

Naslovnica » Kategorije » Umiranje na čekanju

Umiranje na čekanju

MARINA KELAVA 21. OŽUJKA 2025.

LJUDSKA PRAVA, UDARNO

Hrvatska već pet godina nema Nacionalni program razvoja palijativne skrbi, a zadnji je vrijedio za razdoblje od 2017. do 2020. „Kaskamo za europskim standardima, a bez mogućnosti planiranja financija, ljudskih resursa, povećanje broja kreveta, mobilnih timova i koordinatora palijativne skrbi nećemo ih skoro doseći. Tražimo brzo i javno obećanje i donošenje Nacionalnog programa za razvoj palijativne skrbi. Umirući ne mogu čekati“, kaže Petra Klasić iz udruge Krugovi – Centar

Umiranje na čekanju

21. OŽUJKA 2025.

Institut za političku ekologiju novom zbirkom poručuje: "Rast je prošlo svršeno vrijeme"

20. OŽUJKA 2025.

Pravda za Palestinu: Ovo nije rat, a mi nismo slučajni prolaznici

20. OŽUJKA 2025.

Zagrebački kvartovi kulture: Sesvetski Kraljevec

20. OŽUJKA 2025.

Hrvatski ogranak zaklade Ordo Iuris osuđen zbog diskriminacije i uznemiravanja LGBTIQ osoba

19. OŽUJKA 2025.

Početne vijesti

financija, ljudskih resursa, povećanje broja kreveta, mobilnih timova i koordinatora palijativne skrbi nećemo ih skoro doseći. Tražimo brzo i javno obećanje i donošenje Nacionalnog programa za razvoj palijativne skrbi. Umirući ne mogu čekati", kaže Petra Klasić iz udruge Krugovi – Centar za edukaciju, savjetovanje i humanitarno djelovanje koja zagovaračkom kampanjom upozorava na ovaj problem.

Hrvatska već pet godina nema Nacionalni program razvoja palijativne skrbi. Zadnji je naime vrijedio za razdoblje od 2017. do 2020. Na ovu poraznu činjenicu upozorili su iz udruge 'Krugovi – Centar za edukaciju, savjetovanje i humanitarno djelovanje' organizacijom okruglog stola u sklopu zagovaračke inicijative 'Hitno djelovanje za dostojanstvenu starost i palijativnu skrb' krajem veljače. Tom prilikom predstavljen je i zagovarački dokument kojim iz ove udruge traže hitno donošenje Nacionalnog programa za razvoj palijativne skrbi.

Udruga Krugovi već niz godina u Zagrebu pruža volontersku podršku starijim i nemoćnim ljudima te su uočili trend da sve više starijih osoba treba profesionalnu skrb. Petra Klasić, voditeljica projekta 'Krugovi podrške za starije osobe' u sklopu kojeg provode zagovaračku kampanju, za H-Alter govori o tome koliko je i zašto dostojanstvena smrt danas (ne)dostupna u Hrvatskoj.

Petra Klasić (Foto: Krugovi)

Dostupnost palijativne skrbi u Hrvatskoj još uvijek je nedovoljna i neravnomjerna, što je razlog za pokretanje vaše zagovaračke kampanje. Koji su to najveći problemi u dostupnosti palijativne skrbi u Hrvatskoj?

U Hrvatskoj postoje samo dva hospicija, specijalne ustanove za smještaj palijativnih bolesnika, u Rijeci i Splitu. Palijativna skrb je puno dostupnija u većim gradovima poput Zagreba, Rijeke, Splita, Pule, dok su ruralna i manje razvijena područja često zapostavljena. Resursi, kako ljudski tako i smještajni, su nedostatni u cijeloj Hrvatskoj bilo da se radi o skrbi u vlastitom domu bolesnika bilo u ustanovama. Za skrb u vlastitom domu sustav zdravstva osigurava podršku mobilnih palijativnih timova koji se u ovom trenutku sastoje samo od liječnika i medicinske sestre, a trebali bi imati barem još i socijalnog radnika, psihologa, duhovnika i volontera. Tu uskaču udruge koje organiziraju veći broj volontera isključivo za palijativne bolesnike pa tako, primjerice, u Zagrebu udruga *La Verna* korisnicima osigurava podršku socijalnog radnika i volontera, a po potrebi i duhovnika.

Što te vidjeli u praksi, kakve probleme u realnim životima izazivaju manjkavosti u dostupnosti palijativne skrbi koje ste istaknuli?

Posljedice nepostojanja adekvatne palijativne skrbi su povećana patnja bolesnika jer nemaju pristup adekvatnom ublažavanju boli i drugim simptomima. povećan teret na obitelji jer moraju preuzeti većinu brige o svom bolesnom članu često bez dovoljno znanja, podrške i psihološke pomoći te preopterećenost hitnih službi jer bolesnici često završavaju na hitnim prijemima.

Jedan od zaključaka našeg **okruglog stola**, koji je bio rijetka prilika da se dionici zdravstvenog, socijalnog i pravnog sektora okupe oko pitanja zaštite prava starijih osoba i palijativne skrbi, bio je da potrebno više ulaganja u infrastrukturu, edukaciju medicinskog osoblja i sustavnu organizaciju kako bi se omogućila dostojanstvena skrb za najranjivije pacijente i olakšala situacija njihovim obiteljima. Sve stručnjake uključene u palijativne timove potrebno je dodatno stimulirati i educirati za rad u palijativnoj skrbi.

Nedostaje ljudskog kadra iz medicinskih struka i socijalnog rada. Ne samo da treba uložiti u edukaciju liječnika, medicinskih sestara, volontera i ostalih stručnjaka u timu, već osmisliti i način motiviranja i zadržavanja kadra u palijativnoj skrbi kao posebno teškom području rada.

Upozorili ste kako Nacionalni program za razvoj palijativne skrbi još uvijek ne postoji. Što bi takav Program donio? Na kome leži odgovornost za to što nije donesen?

Ministarstvo zdravstva, čija je trenutna ministrica **Irena Hrstić**, zaduženo je za izradu i predlaganje takvog dokumenta. Stručnjaci iz zdravstvenog i socijalnog sektora te udruge koje se bave palijativnom skrbi brine što proces kasni i otežava razvoj palijativne skrbi. Ušli smo u petu godinu bez nacionalnog programa. Kaskamo za europskim standardima, a bez mogućnosti planiranja financija, ljudskih resursa, povećanje broja kreveta, mobilnih timova i koordinatora palijativne skrbi, nećemo ih skoro doseći.

Tražimo brzo i javno obećanje i donošenje Nacionalnog programa za razvoj palijativne skrbi. Umirući ne mogu čekati. Donesite program kako bi im stručnjaci, volonteri i obitelji mogli pomoći. Bolnice, domove zdravlja i zavode za socijalni rad potrebno je koordinirati kako bi kako bi sustav

bez nacionalnog programa. Kaskamo za europskim standardima, a bez mogućnosti planiranja financija, ljudskih resursa, povećanje broja kreveta, mobilnih timova i koordinatora palijativne skrbi, nećemo ih skoro doseći.

Tražimo brzo i javno obećanje i donošenje Nacionalnog programa za razvoj palijativne skrbi. Umirući ne mogu čekati. Donesite program kako bi im stručnjaci, volonteri i obitelji mogli pomoći. Bolnice, domove zdravlja i zavode za socijalni rad potrebno je koordinirati kako bi kako bi sustav bio učinkovit i dostupan svima. Pozivamo sve zastupnike i stručnjake da nam se jave za razgovor i pokažu da im je dostojanstvo građana bitno. Podržite javno našu zagovaračku inicijativu i donesite temu palijative na dnevni red. Kontaktirati nas možete na info@krugovi.hr.

Izradili ste zagovarački dokument s preporukama. Kome ste ga sve uputili i jeste li dobili odgovore?

Na okrugli stol smo pozvali Ministarstvo zdravstva i Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike koji su se ispričali što ne mogu doći. Poziv je zajedno sa zagovaračkim dokumentom poslan i svim saborskim klubovima te strankama, na što do sada nismo dobili odgovore. Vjerujemo da je starost i umiranje tema koja nas sve na kraju povezuje, neovisno stranačkoj opredijeljenosti. Čak je i predsjednik Milanović u predizbornom sučeljavanju spomenuo palijativnu skrb, a prije par godina je i Plenković istaknuo da mu je ta tema važna.

“ *Premda je umiranje neizbježan dio života, društvo ga rijetko percipira kao sastavni dio postojanja* ”

Kada se govori o palijativnoj skrbi, uglavnom ćemo pomisliti na starije osobe. No, nažalost, kako je istaknuto u starom isteklom Nacionalnom programu potrebna je i palijativna skrb za djecu. Je li išta napravljeno po tom pitanju?

Zadnja informacija je bila 2023. kada je državni tajnik pri Ministarstvu zdravstva Tomislav Dulibić potvrdio da je plan razvoja izrađen. Trebao je ići u savjetovanje te početkom 2024. godine biti donesen za razdoblje do 2028. godine no još ga nema. Nema niti informacija gdje je zapelo. Na okruglom stolu stručnjaci su se složili da je sramota da jedna europska država ne može donijeti plan. Oni za koje je Nacionalni program namijenjen zbog odgađanja ga možda neće ni dočekati živi.

Postoje li neki primjeri dobre prakse, gradovi koji su uložili u palijativnu skrb?

“ *O europskim standardima palijativne skrbi za sad možemo samo sanjati, zato trebamo ići korak po korak, ali je krajnji čas* ”

Osim u Gradu Zagrebu dobri primjeri se mogu vidjeti na području Istarske županije, u Rijeci i Splitu gdje postoje hospiciji. U Splitu je ugovoren i prvi mobilni palijativni tim za podršku djeci palijativnim bolesnicima. Također, dobri primjeri se mogu vidjeti u Čakovcu, Varaždinu, Pakracu. Ono čime se trebamo voditi je Bijela knjiga o standardima i normativima za hospicijsku i palijativnu skrb u Europi. O europskim standardima palijativne skrbi za sad možemo samo sanjati, zato trebamo ići korak po korak, ali je krajnji čas.

Postoje li neki primjeri dobre prakse, gradovi koji su uložili u palijativnu skrb?

“ O europskim standardima palijativne skrbi za sad možemo samo sanjati, zato trebamo ići korak po korak, ali je krajnji čas

Osim u Gradu Zagrebu dobri primjeri se mogu vidjeti na području Istarske županije, u Rijeci i Splitu gdje postoje hospiciji. U Splitu je ugovoren i prvi mobilni palijativni tim za podršku djeci palijativnim bolesnicima. Također, dobri primjeri se mogu vidjeti u Čakovcu, Varaždinu, Pakracu. Ono čime se trebamo voditi je Bijela knjiga o standardima i normativima za hospicijsku i palijativnu skrb u Europi. O europskim standardima palijativne skrbi za sad možemo samo sanjati, zato trebamo ići korak po korak, ali je krajnji čas.

Ljudi koji su u procesu umiranja su izuzetno ranjiva skupina, ali se o njima na taj način gotovo nikad ne govori. Zapravo, umiranje ostaje generalno tabu temu iako ćemo neminovno svi umrijeti. Zašto je tome tako i je li ta tabuizacija smrti, na kraju, razlog zašto se i o palijativnoj skrbi ne govori dovoljno?

Iako je umiranje neizbježan dio života, društvo ga rijetko percipira kao sastavni dio postojanja. Otvaranje te teme može dovesti do većeg razumijevanja, suosjećanja i boljeg tretmana onih koji su na kraju svog životnog puta. Razlozi mogu biti emocionalne, psihološke i društvene nelagodice, kao što su strah od smrti ili osjećaj nemoći, zbog čega se možda i društveno starost ignorira, a mladost jedina slavi. Medicina napreduje, stoga je lakše zamisliti da ćemo smrt odgoditi ili zaobići. Kako se danas često umire iza zatvorenih vrata bolnica, rjeđe smo izloženi tom prirodnom procesu. Stoga zagovaramo da se u bolnicama formiraju palijativni odjeli kako bi se na njima mogla organizirati sveobuhvatna i cjelovita skrb (fizička, psihološka, socijalan i duhovna), gdje bi bližnji mogli boraviti uz bolesnika, osoblje sustavnije educirati, a volonteri biti prihvaćeni kao dio tima koji pruža podršku. Važno je istaknuti da na smrt ne treba gledati kao na neuspjeh medicine i odustati od svakog oblika pomoći i podrške. Mi svakodnevno svjedočimo koliko se bolesnicima i njihovim obiteljima može olakšati ukoliko znaju da uvijek imaju nekoga koga mogu nazvati i tko će biti tu uz njih. Smrt je sastavni dio života.

Sufinancira
Europska unija

Financirano sredstvima Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su stavovi i mišljenja autora i ne moraju se podudarati sa stavovima i mišljenjima Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih. Projekt Udruge za nezavisnu medijsku kulturu „Promoviranje Povelje Europske unije o temeljnim pravima na H-Aiter-u“ sufinanciran je sredstvima Europske unije u okviru Programa Impact4Values.

Program Impact4Values sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske.

javno zdravstvo

osobe starije životne dobi

zdravstvena politika